

Folketingets socialudvalg
Christiansborg

1240 København K.

Farsø den 17-05-2010

På baggrund af en faglig og menneskelig set noget oprørt dagsorden på opholdsstedet/stiftelsen Solhavens netop afholdte bestyrelsesmøde i Farsø, er det blevet besluttet at rette denne henvendelse og dokumentation til Folketingets socialudvalg.

Vi forstår til fulde, at kommunale sagsbehandlere, udover det faglige ansvar i sager med børns/unges anbringelser og efterværn, også har et økonomisk ansvar. Imidlertid må det også stå fast, at økonomihensyn og budgetstyring ikke står over lovgivningen, som i vores velfærdssamfund både er garant for, at de fagligt og menneskeligt set rigtige afgørelser træffes i de konkrete sager, samt at børn og unges retssikkerhed garanteres jvf. det nye fremskridt på dette punkt med "Barnets Reform".

Imidlertid ser virkeligheden i stigende grad anderledes ud end idealer og lovgivning foreskriver, idet budgethensyn/spareiver i kommunerne i flere tilfælde er blevet så yderligtgående, at loven omgås. Det er kommet så vidt, at Dansk Socialrådgiverforening har set sig nødsaget til at udsende en guide til medlemmerne, så disse på lovgivningsmæssig sikker grund kan sige fra, hvis de bliver bedt om at arbejde i modstrid med lovgivningen.

På Solhaven står det menneskelige og de konkrete unges tarv i forgrunden. Imidlertid er det kun i et konstruktivt samarbejde med de unges sagsbehandlere i kommunerne, at denne opgave kan løftes kvalificeret. Gennem vores mere end 20 års arbejde med samfundets mest udsatte/"uanbringelige" unge har dette samarbejde generelt fungeret tilfredsstillende, idet vi og de kommunale sagsbehandlere sammen med de unge og deres forældre i de allerfleste tilfælde har været enige i, hvad der tjener de enkelte unges tarv og fremtid bedst. Sådan er det heldigvis fortsat i de fleste tilfælde. Når vi retter denne henvendelse direkte til Christiansborg, skyldes det imidlertid, at et hastigt og pludseligt stigende antal sager er opstået, hvor det er kommet til uenighed mellem Solhaven/de unge og forskellige sagsbehandlere/kommuner i vurderingen af, hvad der tjener de unges tarv bedst.

De unge og deres individuelle situationer er forskellige, men fælles er det, at vi står med et stigende antal unge, som ikke længere kan få den støtte, som de har brug for, men bliver spist af med det, som en given kommune mener, der kan blive råd til. Typisk efterværn - vi ser i denne omgang bort fra det endnu større problem, at unge der burde anbringes ikke bliver det!

For at få den abstrakte økonomiske problemstilling ned på jorden, som noget der handler om konkrete udsatte unges liv og fremtid, følger nedenfor fire cases her fra Solhaven.

Case 1:

Administration: Søndergade 15, 1. sal * Boks 35 * 9640 Farsø * TLF. 98 63 30 28 *
FAX 98 63 31 44 E-Mail: solhaven@post4.tele.dk * www.solhaven.dk

Ung anbragt på Solhaven som 15-årig på grund af massive adfærdsproblemer, kriminalitet, misbrug og ADHD diagnose.

På trods af at der er tale om en vanskelig anbringelse med mange op- og nedture, får den unge en mesterlæreplads som vognmaler - et håndværk han har gode evner til. Lærepladsen er med til at stabilisere ham socialt.

Kort før det fyldte 18. år havde den unge et alvorligt krisepræget anti-Solhaven forløb som er ret almindeligt for de anbragte unge og noget vi ikke som sådan ser som problematisk: uden kriser ingen udvikling!. I stedet for at tage sin ADHD-medicin, "selvmedicinere" den unge sig med hash.

Han kontaktede på et tidspunkt sin sagsbehandler, der var ny og ikke kendte ham, da han ikke havde modtaget besøg fra kommunen indenfor det sidste år, for at lufte utilfredsheden med de voksne på Solhaven. Som på deres side, i henhold til anbringelseskontrakten, "bare" gjorde deres arbejde med at være rammesættende og adfærdskorrigierende i forhold til den unge. Uden at diskutere det med Solhaven eller drengens forældre skaffede sagsbehandleren den unge en lejlighed i en større jysk by og betalte indskud kr. 10.000, tre måneders husleje samt satte et beløb ind på den unges konto til daglig livsførsel den første tid. Det er det, der i andre sammenhænge betegnes som "eksport af sociale klienter" - den anbringende kommune lukker således sagen, idet den unge overføres fra den anbringende kommunes Børne- og Ungeteam til voksen/handicapafdelingen i en stor jysk kommune, som så ikke efterfølgende kan gøre krav på refusion fra den unges hjemkommune.

Forløbet med denne unge herefter er så fyldt med dramatik og nedtur, at det kunne udgøre et manuskript til en hel action film. Den korte version er, at den unge fortsatte med hash "selvmedicinering" i stedet for at tage medicinen mod ADHD, og i tilgift forsøgte at etablere sig som hash-pusher. Hvilket bragte ham på kant med andre pushere i byen. Han blev fysisk afstraffet flere gange og fik sin lejlighed smadret for efterfølgende at søge skjul hos nogle venner.

Godt fem måneder efter at han havde forladt Solhaven, vendte han tilbage og bad om hjælp/"søgte asyl". Han havde tabt sig 18 kilo, kunne ikke indtage fast føde, var paranoid og påvirket af stoffer - og de ansatte på Solhaven fik den utaknemmelige opgave at holde et par aggressive rockere fra Aalborg for døren, da de opsøgte den unge for at få "et hash regnskab gjort op".

Det blev til fire måneders "asyl" hos os for denne unge, inden der blev fundet et voksenopholdssted til ham.

Case 2:

Ung med et vellykket godt etårigt forløb på Solhaven. Blev efter at have sprængt rammerne på et andet opholdssted og tilbageførsel til ungdomssanktionens fase 1 på sikret afdeling anbragt på Solhaven med begrundelse i vores faglige omdømme hos mange psykologer/psykiatere og anbringende myndigheder, dvs "tæt voksenkontakt samt stabilitet og forudsigelighed i hverdagen". Denne unges kontekst var en idømt ungdomssanktion for indbrud og røverier, som ophører medio 2010.

På baggrund af et par tilbagefald til hashrygning under opholdet på Solhaven (rettet op gennem omsorgsbaseret urinprøvekontrol og misbrugssamtaler), er pågældende bevidst om den fare, der ligger i at skulle vende tilbage til hjembyen og kliken af hashrygende kriminelle venner der.

Han kommer i praktik hos en lokal elektriker i Farsø og får stillet en læreplads i udsigt per 1. maj 2010, lige som der som en del af hans fremtids scenario indgår, at han skal erhverve sig kørekort. Pågældende ønsker, med forældrenes aktive støtte, at blive i Farsø under hele

uddannelsesforløbet, altså også efter hans sanktionsdoms udløb.

Ikke mindst den unges truethed af hash(miljøer) - den megen hash i Danmark er en stor udfordring for det socialpædagogiske arbejde med udstødte unge, og selv i en lille by som Farsø må vi bruge en masse energi på at beskytte vores anbragte unge mod de "normale" hash klikker i byen! - betyder, at han ikke uden videre kan udsluses til egen bolig. Der skal en tæt efterværnsindsats til for at stabilisere og ikke tabe den vundne udvikling på gulvet. Et tilbud på en sådan efterværnsindsats med basis i læreplads + teknisk skole, sigtende mod udflytning til egen lejlighed med massiv daglig støtte indtil læretiden er overstået, fremsendes til anbringende kommune.

Denne kommune ønsker imidlertid ikke at bakke op om efterværns planerne og sender i stedet en opsigelse vedrørende den unge. Opsigelsen er ikke begrundet med utilfredshed med Solhavens arbejde og de opnåede resultater, men foranstaltningens pris. Efterfølgende forsøger kommunen at hyre Solhavens medarbejdere, uden om Solhaven til at lave det pædagogiske arbejde omkring drengen. Planen er nu at anbringe ham på eget værelse i Farsø, uden støtte til sin uddannelse.

Case 3:

15-årig dreng anbragt på Solhaven efter at adskillige mindre omfattende foranstaltninger har været forsøgt uden effekt.

Efter ca. et års anbringelse med skolegang og styr på kriminalitet, vurderede anbringende kommune, at det gik så godt, at pågældende kunne hjemtages til et mindre omfattende tilbud. Ca. otte måneder senere er den unge imidlertid ude i misbrug og kriminalitet igen. Han idømmes ungdomssanktion, og kommunen genanbringer på Solhaven.

Sideløbende med det omsorgs- og adfærdskorrigerende arbejde i vores huse/afdelinger, kom vedkommende i praktik som maler med efterfølgende indgået aftale om en særlig rummelig mesterlæreplads med ekstraordinær støtte ("socialpædagogisk læreplads"), hvor læremesteren også påtog sig en del af den boglige undervisning. Forløbet blev iværksat og fungerede efter planen, da kommunen uden varsel opsagde anbringelsen i forbindelse med den unges fyldte 18. år og hjemtog ham 14 dage før afslutningen af grundforløbet på teknisk skole.

Det viste sig, at kommunens sagsbehandler i forbindelse med hjemrejse weekends og pr. mobil telefon, havde ført forhandlinger med den unge uden Solhavens medvirken: den unge havde fået et tilbud, han ikke kunne sige nej til i form af en lejlighed og lovning på en læreplads.

Da den unge kom tilbage til sin hjemby, gik der imidlertid en måned inden lejligheden var klar. Og den lovede læreplads var der ikke, hvorfor den unge blev tilbudt en begrænset bostøtte ordning.

Status for pågældende er således, at han er blevet flyttet fra et massivt pædagogisk tilbud og en særligt tilrettelagt læreplads til et værelse/lille lejlighed med tilsyn.

Case 4:

Ung på 17 år anbragt på Solhaven som følge af voldsdomme, anden kriminalitet og misbrug. Når at være på Solhaven i lidt over to år afbrudt af adskillige rømninger i forbindelse med tilbagevendende voldsom turbulens og familiestridigheder i en traumatiseret palæstinensisk familie.

Under en rømning opsøger den unge sin sagsbehandler, som er ny og ikke kender ham, for at beklage sig over Solhaven, som har for mange regler, der gør, at han ikke vil være der længere.

Sagsbehandleren anbringer med det samme den unge på en kommunal institution og opsiger

aftalen med os.

Vi har efterfølgende haft kontakt med forstanderen på denne institution, der kunne meddele, at han kun har set den nyindskrevne unge tre gange, hvor han mødte op for at hente lommepenge. Pågældende institution har meddelt, at de ikke ser noget formål med anbringelsen, og da faderen ikke tør/kan have den unge hjemme, flakker han ifølge vores telefoniske kontakter med ham, stofpåvirket rundt i det kriminelle miljø.

Kommentarer:

For Solhaven er det en ny faglig såvel som menneskelig set ubehagelig periode i dansk socialpolitik, vi står i netop nu. Økonomi- og systemtænkning synes at gå forud for unge levende menneskers fremtid. Unge, som er i færd med at stabilisere et godt anbringelsesforløb, bliver hjemtaget af kommunerne under betingelser, som i høj grad er præget af at gå på kompromis med tidligere tiders socialfaglighed.

Tidligere var det hovedreglen, at vi på anbringelsesstedet samarbejdede med ansvarlige kommunale sagsbehandlere i de tilfælde, hvor det blev vurderet uhensigtsmæssigt at følge de unges ofte her-og-nu lystbetonede trang til at vende tilbage til den by og det (ghetto)lokalmiljø, der udgør en trussel for deres fremtid. Et kvalificeret fælles pres på den unge fra os og den unges sagsbehandler, for det meste bakket op af urolige forældre, har i mange tilfælde ført til, at fortsat truede unge, er blevet stabiliseret og via uddannelse har opsparet en "social kapital", der kan gøre dem til duelige borgere og aktører på arbejdsmarkedet.

Overgangen til samfundet er ikke sikret på magisk vis, bare fordi de unge fylder 18 år, i en del tilfælde er det mere overgangen til fængslet, der er sikret!. Der skal i de allerfleste tilfælde et støttende udlusnings- og efterværnsforløb til. Vi har klart opnået de bedste resultater med de unge, vi kan holde i Nordjylland, indtil de har fået en uddannelse. Pointen på dette punkt er ikke, at vi er specielt geniale pædagoger, men mere det forhold, at det er lykkedes for os gennem en godt 20 årig periode at få inddraget lokalsamfundet Farsø i rehabiliteringsarbejdet med de anbragte unge. Det er vanskeligt, hvis ikke umuligt, at finde et lokalsamfund i Danmark, der er så seriøst involveret i rehabiliteringsarbejde med unge kriminelle. Vores liste med mulige praktik- og lærepladser, kombineret med tæt kontakt til de tekniske skoler i Ålborg og Viborg, er forklaringen på de mest vellykkede forløb.

Det ganske udmærkede lovgrundlag der er omkring efterværnsarbejde, ser p.t. ud til at blive underløbet af desperat budgetstyring i kommunerne.

Argumenterne i 1999, da en lovændring gav mulighed for udvidet efterværn fra 20 til det fyldte 23. år, er mange steder ved at gå i glemmebogen. Da det sidste arbejde skulle gøres i forbindelse med Barnets Reform i 2009, gav daværende socialminister Karen Ellemann støtte til, at der skulle ydes en ekstra indsats på efterværnsområdet. Og netop anbragte børn og unges retssikkerhed er da også blevet betænkt i den færdige reform. Om efterværn skal gøres obligatorisk, er en værdig diskussion. Værdigt er det derimod ikke, når vi oplever:

a) flere eksempler på at sagsbehandlere bryder loven ved dels ikke at oplyse unge og deres familier om mulighederne for at anke en afgørelse, dels ikke sørger for at efterværnsplaner iværksættes i tide et halvt år før den unge fylder 18 år.

b) hjemtagning af en ung fra Solhaven til fordel for et billigere tilbud, der end ikke er godkendt og ikke figurerer på **Tilbudsportalen**, som loven kræver. Eksempelvis opretter en

sjællandsk kommune et enkeltmandsprojekt i Farsø hvor de anbringer en meget problematisk ung. Steder figurerer ikke i tilbudsportalen, som loven kræver. Anbringende kommune fører tilsyn med sig selv, idet de selv står for det generelt faglige tilsyn, og ligeledes står for personalegodkendelse, økonomi godkendelse og tilsyn med den anbragte unge. Loven om tilbudsportalen er lavet for at undgå denne slags anbringelser.

c) for at undgå udgifter til efterværn, overføres unge fra de kommunale Børne- og Ungeteam til voksenhandikap afdelinger, hvor de unge ikke har samme muligheder for kontakt og støtte, og hvor der venter de unge nok en gang nye sagsbehandlere.

d) opholdssteder som vores bliver af nogle sagsbehandlere mistænkeliggjort, hvis vi går ind på den unges og hans forældres side og er dem behjælpelige med at anke en hjemtagelse af en ung eller en afgørelse om efterværn, som går den unge imod. Vi står nu med flere eksempler på, at kommuner ikke, som loven tilskriver, oplyser den unge og hans familie om muligheden for at anke en afgørelse.

Den mest bizarre reaktion, for ikke at sige trussel, vi til dato har modtaget her i Farsø på en ankesag, vi har været involveret i, kommer fra en af landets store købstæder, hvor en socialrådgiver skriver følgende til os:

"I forbindelse med jeres ihærdige forsøg på at beholde XX, og at I har opfordret ham til at klage over flytning til plejefamilie i X-købing, så vil Specialafsnittet påpege følgende: Jeres aggressive handling og modvilje/opfordring til modvilje af XX og den fremtidige handleplan, ser Specialafsnittet som en illoyal handling fra (...), og manglende respekt overfor X-kommune., og derfor vil vi opfordre Anbringelseskonsulenterne om i fremtiden at overveje, en ekstra gang inden der anbringes i Jeres regi (...)
Vi ser med stor alvor på Jeres modvilje og tiltro til vores plan for XX."

Afslutningsvis vil vi godt påpege, at der i nogle få tilfælde kan være tale om, at ret så eksplosive unge udskrives med et helt utilstrækkeligt tilsyn. Og at dette i værste tilfælde kan få konsekvenser for uskyldige borgere.

De discount prægede former for tilsyn vi ser i øjeblikket, forekommer også ulogiske, hvis man ser på den nye lov, der er ved at blive vedtaget i Folketinget om mulighed for tvangsmedicinering af sindslidende i eget hjem. Denne lovs baggrund er jo netop nogle tragiske enkelt tilfælde, hvor psykisk syge har begået drab. Mens man politisk her vil forsøge at dække sig ind med en ret drastisk lovgivning, er trenden den modsatte, når det gælder unge med voldsdomme, som udskrives fra opholdssteder som vores.

Vi er ligeledes meget bekymret for at folkettinget igen har åbnet for flere sikrede pladser til de helt unge. Selv meget korte ophold på sikrede institutioner får ganske omfattende indvirkning på de unges fremtids muligheder. Dokumenteret viden inden for området, viser med al ønskelig tydelighed, at det ikke hjælper at spærre de helt unge inde på sikrede afdelinger

Solhaven har i en årrække med meget stor succes udført pædagogisk/psykologisk/psykiatrisk observations forløb på åbne afdelinger, hvor der i alle tilfælde er fundet egnede behandlingstilbud til de unger der har gennemført disse forløb.

Vi taler dagligt med sagsbehandlere der gerne vil anbringe hos os. Når de vender tilbage er det næsten altid med svaret, det er for dyrt, vores chef siger at vi skal finde noget billigere, også selv om de godt ved at det ikke kan holde.

Vi betragter situationen med alvor, hvorfor denne henvendelse til Folketingets socialudvalg er blevet besluttet.

Såfremt udvalgets medlemmer ønsker noget uddybet, er vi selvfølgelig til disposition.

Skulle nogle af udvalgets medlemmer ligefrem være interesseret i at komme til Himmerland på institutionsbesøg og høre nærmere om vores arbejde, kan også dette lade sig gøre.

Solhaven har etableret et kraftcenter, som samarbejder om anbringelser og behandling af de mest udsatte unge / voksne.

Samarbejdet består i en fælles administration, og fælles ansættelse af diverse eksperter på området.

Vi råder over psykolog, psykiater, neuropsykologiske specialkonsulenter samt et veluddannet personale der har lang erfaring i vanskelige anbringelser.

Samarbejdspartnerne er:

Himmerlands Rådgivnings Center, der driver botilbud for voksne, opgangs fællesskaber, projektfamilieplejer, efterværn og 22 godkendte specialpladser for unge/voksne med særlige behov.

Himmerlandsskolen, der driver Botilbud for voksne med behandlingsdomme som er på vej til udslusning i samfundet efter endt dom.

Skjoldborghus, der driver opholdssted for børn fra 12 år. Skjoldborghus er oprette via midler fra Socialministeriet.

Der er i øjeblikke anbragt 95 unge/voksne og der beskæftiges ca. 280 personer. Samlet set besidder vi Danmarks største viden/erfaring og ekspertise inden for dette område.

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen

Forstander
Søren Virenfeldt
Søndergade 15
9640 Farsø

Behandlings Chef
Kirsten Mørk Nielsen

Viceforstander
Bent Borg

Mobil: +45 25352700
E-mail: solhaven@post4.tele.dk